

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Chronicon Cisterciensis Ordinis

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1614

Imperatorvm, Regvm, Aliorumque Principum in Cistertienses beneficia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11259

& postridie kalend. August. 1556. quos Lute-
tiana curia promulgauit, audito, consentien-
te & requirente Procuratore generali Regis,
13. kalend. Nouemb. eodem anno. Hactenus
Choppinus.

IMPERATORVM, REGVM, ALIO-
rumque Principum in Cistercienses
beneficia.

*Frideric.
2. Imp.* Aggrediamur nunc Cæsarea Regiaque
cenobitarum Cisterciensium priui-
legia. *Fredericus II.* Cæsar, qui Romana sce-
ptra tenebat, anno 1240. professus fuit in ce-
leberrima Cisterciensium Abbatum frequen-
tia, ordinis patronum se, assertorem ac vin-
dicem: eiusque sodalitio adscribi postula-
uit.

*Philippus
Pulcher
Rex Frã-
cie.* Gallis verò Regibus *Philippus Pulcher* in-
signi beneficentia persecutus est Cisterciensem
familiam, authentico instrumento Quintili
mense anno 1304. dato. Eandem posthac
familiam Ioannes II. exemit forẽi ciuilium
magistratum imperio, præterquam Bar-
censis ad Albam flumen Iuridici, velut mo-
nasticorum Iurium seruatoris, iudicisq; tu-
telaris, Rescripto ad libellum Clarauallen-
sis Abbatis, Ianuar. mense, anno 1361. Neque
*Ludou. 9.
Carol. 8.* officium hac in parte deseruerunt, *Ludouicus
IX. & Carolus* filius, seriatim Regis: vtpotè
qui Cistercienses monachos tributorum im-
muni-

munitate plenissima cohonestarint: ille septimo Idus Ianuarij anno 1461. Hic postridiè Nonas Martias, anno 1483. Quinimò in ipsis etiam Cistertij cunabulis, Gallum Principem ordini fauisse plurimum, arguit vetus charta *Bela* Pannonum Regis, anno 1183. de libertate illi donata ordini apud Hungaros suos, quanta iam apud Gallos ipse, regio concessu, vteretur. Nam & paulò antea, *Hugo* Burgundiæ Dux, Cistertium cum appulisset, in publico conuentu, irrogauit eis priuilegium, *Quòd monachi securè pergant per terram suam, ducantq; & vendant res proprias absque pedagio, minagio, venta, & omni alia costuma, anno 1170.* Hos quoque mercium portorio & vectigalibus leuarunt omninò *Philippus* Flandriæ ac Veromanduorum, *Gerardus* Matisconis, Comites, an. 1173. Comes *Lu*gdunensis, *Guigo*, Foresiorum, an. 1225. *Godefridus Barralis* Massiliæ Procomes & *Rainaldus* Transiuranæ Burgundiæ Regulus. Quorum beneficæ, in Cistertienses, litteræ singulorum, inscribuntur ad verbum domestico tabulario cœnobij maioris. Exstant munificentiaè paris exempla, Danorum Regis & Illyrici seu Sclauorum in Cistertienses hosce sacerdotes, codicillis postridiè kalen. Mart. an. 1229. datis.

Quod si penitus sacra hæc sodalitia in-
trospicere lubuerit, en tibi *Caroli loci mona-*

K 5 sterium,

*Bela Rex
Hūgaria.*

*Hugo
Dux Bur-
gundia.*

*Philippus
Flandria
Comes,
& alij.*

*Caroli loci mona-
cium.*

sterium, Siluanecten. diœceseos, à Regibus conditum: quod Princeps noster Carolus V. augustiore diadematis tutela præidioq; tectum voluit, priuilegij seruatrice data, Senatoria classe, quæ Palatinis libellis supplicib; Lutetiæ præest, diplomate Mart. mens. anno 1378. Cui & Reges nepotes sanctionē suā adhibuere, Carolus Septimus, 3. Non. Octo. an. 1441. Ludouicus XI. Septem. mens. an. 1461. Carolus 8. Quintili, 1484. Ludouicus 12. Septembri, 1498. & Franciscus 1. Aprili, 1515.

Liliū in
d. Melo-
dunensi,
vulgò,
Nostre
Dame la
Royal,
dit du
Lis.

Rursus *Lilio* ad Melodunum cœnobio, Cisterciensi, impertijt Philippus Longus, Francorum Rex immunitatem Fiscalium indictionum vberimam, selectosq; iudices dedit, qui sacra monialium iura apprimè tuerentur, Epistola aperta Februarii, mens. an. 1319. in hac phrasin: *Notum facimus, &c. quod cum carissima mater inclyte recordationis B. Ludouici prædecessoris nostri, Blāca, Dei gratia Francorū quondā Regina illustris, Abbatiam B. Mariæ regalis, Cisterciens. Ord. propè Melodunum, pro remedio anima sua & animabus progenitorū nostrorū, & suorū construxerit, volumus & precipimus, q̄ delectæ nostræ sorores præd. Abbatia, & oēs res, & seruiētes ipsarū, sint quieti ab omni exactiōne & cōsuetudine seculari, & liberū trāsitum p̄ terrā & aquā habeant in omni loco potestatis nostræ: ita vt de reb; proprijs ipsarū, quas emerint vel vēdiderint, aut deportari fecerint ad vsus suos*
pro

proprios, vel ad vsus edificiorum suorum, pontagium, pedagium, teloneum, passagiū, roagium, & modiationem vini, vel aliquas alias consuetudines, aut seculares exactiones nulli omninò reddere teneantur. Item prohibemus ne quis eas, aut homines earū in aliquo vexet vel disturbet: quietam ipsas quàm quæ earum sunt, sicut res nostras proprias; in manu, protectione, & custodia nostra retinemus, &c. Prohibemus etiam d. religiosi ex certa scientia & de gratia speciali concedimus, ne de aliquibus bonis suis quibuscunq; ponantur in placitum: nisi coram nobis, aut certis Commissarijs à nobis super hoc specialiter deputandis. Concedentes insuper ex gratia speciali, vti huiusmodi libertates, custodiæ, & franchisiæ, tam ad caput quam ad membra, nec non res & personas ipsius Abbatiæ vniuersaliter extēdantur, &c. Quale immunitatis rescriptū, mandatæq; iurisdictionis senatoriæ, cōprobauit Valefius Rex, quum eo in cœnobio diuersaretur, post tridie kalen. Ianuar. anno 1348.

Clarauallenses itē monachi, sua priuilegia accepta ferunt, post Campanos Comites, Ioan. II. Carolus 5. annis II. Galliarū Regi, exin Carolo V. paternas litteras cōfirmante, Iun. mense an. 1366. & Maio 1376. Sigillatim vtiq; Ludouicus XI. Ludouic. XI. perpetuo remisit cœnobitis salariæ mercis portorium: q̄ ijs gratuitam mercē annonariā adsignarat è salinis suis Carolus Lotharingiæ Dux, in Francicum Clarauallis cœnobium quo-

quotannis transfuehendam, tertio Idus Sextiles, anno 1424. Regula chartula Martio mense, an. 1481. summæ vectigalium curiæ probata Nono kalend. Augusti, an. 1482. Cui denuò *Carolus VIII.* auctoritatem suam accommodauit postridie Nonas Mart. anno *Henric. 4* 1484. & *Henricus IV.* Ianu. mens. an. 1599.

Prætereà *Carolus* ille *octauus* profanarum monasterij litium notionem delegauit Senatoriæ Parisiorum decuriæ, quæ palatinis libellis decidendis præficitur, codicillis *Quintili* mense anno 1484. datis. *Ludouicus* autem *duodecimus* omnia huius cœnobij iura singularia sanxit Iulio mense, anno 1498. Et *Franciscus I.* Decemb. mense 1518. solennibus tabulis in Senatu promulgatis 13. kalen. Mart. anno 1535. Primitus verò *Campaniæ, Briacq, Comites* splendidis ornarunt muneribus casam illam *Clarauallensem*, verbi gratia, *Theobaldus* Comes regulari huic conuentui piè erogata à matre firmauit, neque his contentus, adiecit infrà scripta, Aprili mense, anno 1231.

Francis. 1. Sciendum est etiam, quod ego concedo in perpetuum iam dictis fratribus *Clarauallis*, quidquid ipsi de feodo antecessorum meorum & de feodis meis, & quidquid ab hominibus meis, cuiuscunque conditionis sint, & quidquid in toto Comitatu *Campaniæ & Briac* qualitercumque acquisierint, &c. Et hæc omnia sub mea & successorum custodia, protectione, & defensione sus-

ne suscipio: ita quod, nec ego, nec successores mei poterimus dictam custodiam, protectionem & defensionem aliquo modo alicui concedere, vendere, nec alienare: sed quicumque tenebit de cetero pro tempore dominium, & Comitatum ciuitatis Trecensis, volo firmiter & statuo, quod habeat & teneat immediatè sine aliqua diminutione custodiam, protectionem, & defensionem omnium pradictorum. Itaque ad maiorem securitatem D.D. fratrum, me & successores meos ipsis fratribus obligo in perpetuum, vt non possimus aliquomodo aliquando alienare Beaum super Albam, nec formitatem super Albam, nec etiam Villam de subtus formitatem, &c.

De hac ipsa Clara Campaniæ Valle monastica, referam ipsius Archimandritæ elogiũ, qui Christiano etiam orbe clarissimam reddidit. Nam D. Bernardus cœnobiarcha, ad Alexandrum Lincolniensem Pontificem epistola 64. *Clarauallis*, ait, ipsa est Hierusalem, ei qua in cœlis est, tota mentis deuotione, & conuersationis imitatione, & cognatione quadam spiritus sociata.

In Narbonensi pariter Gallia, Cisterienses suo patrocinio fulciunt Raimundus Tolosatum Regulus, edita in nouatores religionis Albigenes constitutione 12. kalend. Mart. anno 1233. ex antiquis membranis sic decerpta: *Statuimus vt nullus sit tanta temeritatis, quod domos religiosas & præcipuè Cisterciensis Ordinis,*

ordinis, offendat in aliquo, in rebus vel personis, palam vel occultè. Et si quis contra hoc fecerit, bona eius occupentur, de quibus passis damna plenarie satisfiat, & persona ipsius debita animadversione puniatur. Item statuimus, ne Barones, milites, & alij homines nostri, Abbacias, grangias, & alias domos religiosas nimia importunitate, albergandi opprimere præsumant. Et si quis contra voluntatem custodum nostrorum, quos in singulis domibus ad requisitionem ipsarum ponemus ibi continuè moraturos, qui iurati nobis suo ministerio auctoritate nostra huiusmodi albergatores repriment importunos, re ipsa domos prædictas albergauerit, si eques, in 5. solidis Tolosanis, si pedes in 2. solid. puniatur. Sic ferè Choppius libro secundo Monasticorum, titulo secundo.

Anno 1152. florebat Christianus Lismoriensis in Hibernia Episcopus, & Legatus Apostolicus, in iisdem claustris cum S. Bernardo & Eugenio III. Papa, apud Claram-vallem educatus.

Populetum
in Aragonia.

Populetum, Abbatia diocesis Turiasonenfis in Aragonia, anno 1153. fundatur per Raimundum Berengarium Regem Aragonie, & Comitem Barcinonensem. Sunt in ea Reges aliquot Aragonie sepulti.

S. Bernardus
morsus.

S. Bernardus primus Abbas Clara-vallis, eximium ordinis Cisterciensis decus, & centum sexaginta amplius monasteriorum pater

ac fundator

ac fundator, in Domino obdormiuit, in Clara-Valle sepultus, & in Diuos ab Alexandro III. anno 1165. relatus.

Habetur autem velut alter auctor ac fundator sui ordinis, adeò quidem vt Cistercienses à multis nationibus, vulgò *Bernardinè* nuncupentur. Librum primum de vita eius scripsit *Guilielmus* Abbas Bonæ-Vallis, vt ait *Baronius*, qui exstat apud *Surium*. Alij dicunt ipsum primò fuisse Abbatē S. Theodorigi, nigrorum monachorum, ordinis sancti Benedicti, & postea monachum Clara-vallensem.

Eiusdem S. Bernardi vitam fusè persecutus est *Gaufridus* Abbas IV. Claraualensis.

In Sacro Portu hanc procul à Meloduno, Gallix vrbe, audio exstare libros tres manuscriptos de miraculis S. Bernardi in Germania factis.

S. Bernardo defuncto in præfectura Abbatix Claraualensis successit *Robertus* Abbas Dunensis in Flandria, patriâ Brugensis: de quo vide suprâ an. 1137. Roberto in Dunensi monasterio successit *Albero*, ab ipso Roberto transmissus. vide Auctarium à nobis editum ad *Sigeberti* Chronicon.

Cæterùm temporibus Sancti Bernardi ducenta plus minus monasteria Cisterciensis ordinis numerabantur. *Arnoldus Vionus* in Li-

Robertus
II. Abbas
Claraual-
ensis.

Decem
millia mo
nasterio-
rum ord.
Cisterciens.

in Ligno vitæ lib. i. cap. 97. tradit posterioribus sæculis numerata virorum monasteria quatuor milia, & monialium sex amplius millia.

Hoc ipso anno 1153. fundata est Abbatia *Montis Tauri* vel *Ramorum*, in Hispania, & de *Efron* in Dacia siue Dania.

Bernardus monachus Clarauallensis, & SS. Cosmæ & Daminiani diaconus Cardinalis floret, à Ioanne Sarisberienfi in Policratico lib. 15. eximiè laudatus.

Robertus II. Abbas Clara-Vallis, patriâ Brugensis, moritur. Succedit Fastradus Abbas Camberonensis, in Hannonia. vide supra anno 1137.

ORDO EQVITVM CALATRAVAE
Ord. Cisterciensis, in regno Castella.

CALATRAVA opidum loco munito in Oretanis ad Anam fluuium situm, quo tempore ereptum est Mauris, Templarijs militibus, quorum magna erat opinio virtutis, muniendum custodiendumque datum est: vt arcis instar esset ad barbarorum incurfus arcendos. Ii, quod Mauros victorijs elatos magno numero obsessum venire nunciaretur, defensionis spe abiecta, opidum reddiderunt. Neque erat inter proceres, qui aut vltro nomen profiteretur, aut
ea de